

حضرت آیت‌الله جنتی «دام عزه»
دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم؛

راجع به موضوعاتی که تحت عنوان «دستور جلسه» در سی‌امین جلسه شورای محترم نگهبان، مورخه ۸۶/۸/۱۶ مطرح خواهد شد، مستحضر می‌دارد بابت ردیف‌های ۱ لغایت ۸ و ردیف‌های ۱۰ لغایت ۱۳ قبلاً نظرات کارشناسی مرکز ارسال و به موجب این نامه، نتایج بررسی‌های حاصله راجع به عنوان مورد اشاره در ردیف ۹ جهت ملاحظه تقدیم می‌گردد.

۹- لایحه مبارزه با پولشویی

نتایج بررسی‌ها، متضمن دو بخش، تقدیم می‌گردد:

بخش اول: مقدمه

۱- لایحه مزبور، بدواً به موجب نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۰۰ مورخه ۱۳۸۳/۲/۲۷ شورای محترم

نگهبان مورد ایراد قرار گرفت.

۲- بند (۲) نامه مزبور، مصرح بر این بود که: «علاوه بر اشکال کلی فوق، اشکالات زیر در مصوبه

وجود دارد:»

۳- با قطع نظر از اعلام نظر شورای محترم نگهبان که ایرادات ناظر بر بندهای (الف) و (ب)

ماده (۷) را کماکان باقی و متعاقب اصرار مجلس مصوبه قبلی، سرانجام لایحه به مجمع تشخیص

شماره: ۳۳۸۲

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۸/۱۶

پیوست: دارد

ارسال و مجدداً جهت رفع ابهام به مجلس اعاده گردید، به موجب مندرجات بند(۹) مشروح مذاکرات مجلس مورخه ۱۳۸۶/۸/۹ علاوه بر اقدام به اصلاحات بندهای (الف) و (ب) ماده(۷) که جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان به عمل آمد، با این استدلال که شورای محترم نگهبان قبلاً، مفاد لایحه را مواجه با اشکالات کلی تشخیص داده بود، لذا به بهانه رفع آن اشکالات کلی و تأمین تمامی نظر شورای محترم نگهبان مواد دیگری از لایحه را مورد بازنگری، تغییر و اصلاح قرار داده‌اند.

۴- با عنایت به مراتب فوق، به نظر مصوبه اخیر مجلس، واجد وصف و عنوان جدیدی گردید، علیهذا علاوه بر بندهای (الف) و (ب) ماده(۷) اگر موادی که توسط مجلس مورد بازنگری قرار گرفت، چون متضمن مطالب جدیدی است، لذا مستلزم بررسی و اظهارنظر می‌باشد. بنابراین، با اقدام به بررسی مفاد لایحه، مبادرت به اظهارنظر نموده که نتایج بررسی‌ها ذیلاً تقدیم می‌گردد.

بخش دوم: مندرجات لایحه

ماده(۴) اصلاحی

۱- ایراد شکلی: «شورای عالی مبارزه با پولشویی» با قطع نظر از وظایف و اختیارات، صرفاً از حیث تعداد و ترکیب اعضاء، چنانچه مشمول نص «کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر» باشد در این صورت، هویت شورا، مغایر با تصریح اصل ۱۳۸ قانون اساسی خواهد بود.

در موضوع مشابه، قبلاً موضوع مورد استفسار قرار گرفت که منتهی به صدر نظریه مشورتی شورای محترم نگهبان گردید. ملاحظه پیوست ۱، به نظر راهگشا خواهد بود.

۲- صدر ماده (۴): عبارت «به منظور هماهنگ کردن دستگاه‌های ذیربط ...» چنانچه به معنای «تنظیم روابط ...» باشد، مغایر با بند (۷) اصل ۱۱۰ قانون خواهد بود.

توضیح: با التفات به اینکه صدر ماده (۵) لایحه مصوب، متضمن عبارت «کلیه اشخاص حقوقی...» می‌باشد. اطلاق عبارت، حاکی از آن است که تمامی دستگاه‌ها اعم از اجرائی، قضائی، تقنینی، دیگر نهادهای حاکمیتی و نهادها و مؤسسات زیرمجموعه آنها، مشمول حکم این لایحه بوده، بنابراین شبهه وارده، مورد اعتناء خواهد بود.

۳- بند (۳) ماده (۴) اصلاحی:

الف - عبارت «هماهنگ کردن دستگاه‌های ذیربط» مواجه با همان ایراد وارده به صدر ماده (۴) اصلاحی می‌باشد.

ب - عبارت «و پیگیری اجرای کامل قانون در کشور»

اولاً: چنانچه به معنای «نظارت بر حسن اجرا ...» باشد مغایر با بند (۳) اصل ۱۵۶ و اصل ۱۷۴ قانون اساسی خواهد بود.

ثانیاً: اطلاق واژه «قانون» مفهم این امر خواهد بود که شامل تمامی قوانین می‌گردد لذا برای رفع ابهام، اقتضاء دارد تا اسم اشاره «این» قبل از کلمه «قانون» اضافه گردد.

۴- بند (۴) ماده (۴) اصلاحی

الف - عبارت «ارزیابی گزارش‌های دریافتی» به نظر متضمن بار قضائی است، لذا مغایر با اصول ۶۱ و ۱۵۶ قانون اساسی است.

ب - عبارت «مواردی که به احتمال قوی صحت دارد.»:

اولاً: عبارت «احتمال قوی» به لحاظ مبنا و معیار شرعی و قانونی احراز میزان قوت و ضعف احتمال، مبهم می‌باشد، بنابراین از حیث تعریف مواجهه با اجمال است.

ثانیاً: احراز صحت و سقم گزارش‌ها، امری است قضائی و نیازمند قانون، لذا واگذاری آن به شورای عالی مبارزه با پولشویی مغایر با اصول ۳۶، ۶۱، ۱۵۶ و ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۵) لایحه

اطلاق عبارت «کلیه اشخاص حقوقی... بنیادها و مؤسسات خیریه و...» از این حیث که شامل نهادها و مؤسسات زیرنظر مقام معظم رهبری می‌گردد محل اشکال می‌باشد.

ماده (۷) لایحه

۱- بند (الف) اصلاحی ماده (۷)

عبارت «ارباب رجوع» از حیث اطلاق، اعم است از مشتری و غیرمشتری، لذا:

اولاً: از حیث تعیین مصادیق، موجب تفسیر موسّع و مواجهه با اجمال می‌باشد.

ثانیاً: تکلیف مقامات ماده (۷) به انجام «احراز هویت عموم ارباب رجوع» در مغایرت با برائت ارباب رجوع، موضوع اصل ۳۷ قانون اساسی می‌باشد.

ثالثاً: به نظر، اقدامات مزبور، مشمول وصف ذیل اصل ۲۵ قانون اساسی، ناظر بر «... هرگونه تجسس در امور اشخاص» خواهد بود، لکن در اینکه تا چه میزان مکلف کردن مقامات ماده (۷) به ورود در این عرصه، مطابق با قانون و شرع می‌باشد؟ مستلزم بررسی اعضاء محترم شورا خواهد بود.

رابعاً: راه‌اندازی چنین تشکیلاتی جهت تکلیف مقامات ماده (۷) به انجام وظایف احصائی، در اینکه تا چه میزان منطبق با «ایجاد نظام اداری صحیح...» و «ایجاد امنیت قضائی عادلانه برای همه...» موضوع بندهای (۱۰) و (۱۴) اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد؟ نیاز به بررسی اعضاء محترم شورا دارد.

خامساً: چنانچه «اقدام توسط نماینده یا وکیل» صورت پذیرد، در اینکه آیا علاوه بر احراز سمت، احراز هویت مشارک‌الیها ضرورت داشته باشد، و این ضرورت تا چه میزان، منطبق با شرع و قانون خواهد بود؟ نیاز به بررسی اعضاء محترم شورا دارد.

سادساً: حسب آموخته‌های حقوقی به قسیم شخص اصیل، گویا عبارتند از وکیل، نماینده، قائم‌مقام و سرانجام فصول و غاصب در اینکه مقصود از الحاق قید یا وصف واقعی به کلمه اصیل، به چه معنا است؟ به نظر مشخص نمی‌باشد.

۲- بند (ب) اصلاحی ماده (۷)

«اطلاعات، گزارش‌ها، اسناد و مدارک» از حیث متضمن بودن اوصاف عادی، محرمانه، سرّی، فوق‌سرّی و ... ، دارای طبقه‌بندی‌های خاص بوده و در مواردی ارائه آن حتی به مقامات قضائی، نیازمند هماهنگی و کسب تکلیف از ریاست قوه قضائیه می‌باشد، مضافاً اینکه چون الزام مقامات ماده (۷) به ارائه اطلاعات و ... ، متضمن ایجاد حق و تکلیف و مستلزم قانونگذاری است، لذا واگذاری آن به آیین‌نامه، خلاف اصل ۸۵ و از حیث مداخله در امور قضائی، مغایر با اصول ۵۷ و ۶۱ قانون اساسی خواهد بود.

شماره: ۳۳۸۲

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۸/۱۶

پیوست: دارد

۳- بند(ج) ماده(۷)

عبارت «مرجع ذی صلاحی» از حیث اطلاق چنانچه منظور مرجع غیرقضائی و به مقصود رسیدگی به گزارش های ارسالی باشد، خلاف اصول ناظر بر قوه قضائیه در قانون اساسی از جمله اصول ۵۷ و ۶۱ قانون اساسی خواهد بود.

۴- بند(د) اصلاحی ماده(۷)

واژه «ارباب رجوع» مواجه با همان ایراد مورد اشاره در بند(الف) این ماده می باشد.

*****

با عنایت به مراتب فوق، به نظر می رسد اقدام مجلس محترم به اعمال اصلاحات، علاوه بر آنکه رافع اشکالات قبلی نبوده، بلکه دربردارنده ایرادات و مغایرت های جدیدی است که مورد اشاره قرار گرفت. / ۸۰۱۱۰

قربانعلی مهری
قائم مقام مرکز تحقیقات

نظریه مشورتی در خصوص تشکیل شورای اقتصاد

شماره: ۱۳۵۰ - م/۱

تاریخ: ۱۳۶۳/۵/۲۲

شورای محترم نگهبان

به موجب ماده ۲ قانون برنامه و بودجه، مصوب ۵/۱۲/۵۱، شورایی به نام شورای اقتصاد مرکب از چند وزیر، رئیس بانک مرکزی و به ریاست نخست وزیر تشکیل گردیده است.

هدف شورا عبارت از: هدایت و هماهنگ کردن امور اقتصادی کشور است، وظائف آن شامل: بررسی و مطالعه، تعیین هدف و خطمشی، اتخاذ تصمیم و تصویب اصول، سیاست‌ها و ضوابط می‌باشد، که با امور اجرایی کشور ارتباط و درگیری مستقیم دارد.

اصول ۱۳۴ و ۱۳۷ و ۱۳۸ قانون اساسی، نخست وزیر، هیأت وزیران و هر یک از وزرا را ارکان تصمیم‌گیری در مقام اجرای قوانین شناخته است و در قبال آن شکل‌گیری مسئولیت‌ها بدین ترتیب است که: اولاً نخست وزیر در برابر مجلس مسئول اقدامات هیأت وزیران است، ثانیاً هر یک از وزیران مسئول وظائف خاص خویش در مقابل مجلس است و ثالثاً هر یک از وزیران در اموری که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد مسئول اعمال دیگران است. نظر به اینکه: اولاً- چگونگی وظائف و مسئولیت‌ها در قانون اساسی، صراحتاً مندرج است، ثانیاً- سازگاری شورای اقتصاد، از نظر وظائف و مسئولیت‌ها، با اصول قانون اساسی محل تأمل و تردید می‌باشد و ثالثاً- شورای مزبور عملاً جریان بسیاری از امور اجرایی را با شکل خاص خود در اختیار دارد به خاطر اجمال قضیه، امکان انحراف از اصول قانون- اساسی و در نتیجه عدم تعرض مسئولیت‌ها وجود خواهد داشت.

خواهشمند است، آن شورای محترم درباره هدف، ترکیب و وظائف شورای اقتصاد و از لحاظ مطابقت با اصول قانون اساسی اعلام نظر فرمایند.

سید علی خامنه‌ای

رئیس جمهور

شماره: ۳۳۸۲

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۸/۱۶

پیوست: دارد

شماره: ۱۹۴۹

تاریخ: ۱۳۶۳/۷/۲۵

حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای خامنه‌ای

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۱۳۵۰ - ۱/م مورخ ۱۳۶۳/۵/۲۲:

نظر کلی و مشورتی شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می‌شود:

«تشکیل شوراهای تصمیم‌گیرنده در رابطه با امور اجرایی با عضویت افراد خارج از هیأت وزرا

با قانون اساسی مغایرت دارد».

بدیهی است این نظر تفسیراً معتبر نیست ولی چنانچه مجلس شورای اسلامی قانونی را به این

شکل تصویب نماید امکان رد آن در شورای نگهبان وجود دارد.

دبیر شورای نگهبان

لطف الله صافی